

„Očigledno je da je u proteklih 10 godina uloženo puno napora i truda u unapređenje proizvodnje i tehnologija rada, usavršavanja i podmaladijanja stručnjaka, modernizaciju mehanizacije i prateće opreme, uvođenje međunarodnih standarda u gazdovanje šumama, razvoj informacionog sistema, kao i unapređenje ukupnog poslovanja. Osnovni motiv za prikaz ostvarenih rezultata u prethodnih deset godina je želja da javnosti stavimo na uvid i nepristrasnu ocenu ukupnih ostvarenja, koja smatramo vrlo uspešnim i značajnim, imajući u vidu vreme i nepovoljne uslove u kojima su ostvarena.

Ostvareni rezultati i postojeće stanje proizvodnih i razvojnih kapaciteta Javnog preduzeća, na koje smo ponosni, predstavljaju značajan preduslov za dalje unapređenje rada i poslovanja i davanju doprinosu u daljem unapređenju ugleda preduzeća i šumarskog sektora u celini.

U nekim budućim vremenima i povodima za obeležavanje nekih narednih jubileja, kao i očekivanom predstavljanju budućih rezultata, ova naša monografija će predstavljati osnovu za sagledavanje sopstvenog doprinosa razvoju delatnosti i preduzeća, kao i obavezu za održavanje pozitivnih proizvodnih i razvojnih tokova.

Monografija „Deset godina poslovanja Javnog preduzeća Vojvodinašume“ predstavlja trajno svedočanstvo, o ljudima, organizaciji, šumama, zaštićenim područjima, lovstvu, ribarstvu, proizvodnji, poslovanju i ostalim pratećim delatnostima i aktivnostima.

A sve je počelo 08.05.2002. godine na sednici Skupštine donošenjem odluke o osnivanju Javnog preduzeća „Vojvodinašume“. Odlukom o osnivanju uređeno je da sredstva, prava i obaveze za obavljanje delatnosti JP „Vojvodinašume“ predstavljaju deo sredstava, prava i obaveza JP „Srbijašume“ koja se nalaze na području Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Prvobitno, sedište Direkcije Preduzeća je bilo u ulici Antona Čehova broj 13, koje se sastojalo od nekoliko neuslovnih kancelarija Šumske uprave „Novi Sad“, da bi se kasnije obezbedili uslovi za promenu sedišta i preselenje u Petrovaradin, u zgradu koju smo potpuno adaptirali i prilagodili poslovanju preduzeća, koja se nalazi u ulici Preradovićevoj br 2.

Organizaciona struktura Preduzeća je izgrađena u tri nivoa: Direkcija preduzeća, Direkcije ogranka-šumska gazdinstava u Sremskoj Mitrovici, Pančevu, Somboru i Novom Sadu, specijalizovani ogrank za lovstvo i lovni turizam Vojvodinašume-Lovoturs i 21 radna jedinica, od kojih 18 šumskih uprave i tri šumske mehanizacije za izvođenje radova u šumarstvu. U cilju obezbeđivanja principa funkcionalnosti rada i poslovanja, obrazovani su sektori, kao osnovni organizacioni delovi, kao što su: Šumarstvo i lovstvo, Razvoj i informatika, Korišćenje šuma, Komercijalni poslovi i marketing, Finansije, kao i Sektor za opšte, pravne i kadrovske poslove.

Pretežne delatnosti Preduzeća predstavljaju: Gajenje i zaštita šuma, Korišćenje šuma, Zaštita prirode i ekološki turizam, Lovstvo i lovni turizam, Ribarstvo i drugo, koji u okviru integralnog i

održivog gazdovanja šumama obezbeđuju efikasno i uspešno poslovanje.

U okviru delatnosti Gajenja i zaštite šuma Planiranje gazdovanja šumama ima prioritetni zadatak da ustanovi postojeće stanje šuma i da na osnovu toga posredstvom dugoročnog i kratkoročnog planiranja obezbedi održivo prostorno i vremensko upravljanje proizvodnjom i korišćenjem celokupnih šumskih resursa, uz stalno unapređenje stanja šuma na ekonomski isplativ, ekološki prihvatljiv i socijalno pravedan način.

Prema nacionalnoj inventuri šuma Republike Srbije iz 2006 godine, površina šuma i šumskog zemljišta na području AP Vojvodine iznosi svega 198.000,00 hektara, od čega 154.000,00 hektara čine šume, što obezbeđuje samo 7,1% šumovitosti. JP „Vojvodinašume“ je najveći korisnik šuma i šumskog zemljišta na području AP Vojvodine sa ukupno 130.456,00 hektara, od čega se pod šumom nalazi 98.677 hektara. Ukupna zaliha dubeće drvne zapremine iznosi 20,1 milion metara kubnih, ili prosečno 204 m³/ha, a prosečni godišnji zapreminski prirast 602.238 m³ ili 6,1 m³/ha. Prosečna zaliha dubeće drvne zapremine i prosečni zapreminski prirast u poređenju sa prosečnom zalihom i prirastom na nivou Rebulike, koji iznose 161 m³/ha, odnosno 4,0 m³/ha, su značajno veći, što upućuje na značajno veći proizvodni potencijal šuma kojim gazduje „Vojvodinašume“. Kao primer unapređenja stanja šuma navodi se uvećanje zalihe dubeće drvne zapremine u Sremskom šumskom području, koja je sa 4,6 miliona m³ 1950-te godine povećana na 11,6 miliona m³ u 2005. godini.

U cilju automatizovane obrade podataka za izradu planskih dokumenata, nabavljen je programski paket za planiranje gazdovanja šumama „Osnova“ verzija 6. Poslednji modul ovog paketa omogućuje izradu srednjoročnih planova, godišnjih operativnih planova i izvođačkih projekata. Time su u značajnoj meri uvedeni u upotrebu savremeni elektronski instrumenti poput kompjuterizovane prečnice, elektronski visinomeri i daljinomeri, PDA računari i GPS uređaji, na koji način je uvećana tačnost prikupljanja terenskih podataka uz značajno skraćivanje vremena terenskog rada i kasnije obrade podataka.

Pored gazdovanja državnim šumama Preduče obavlja i stručno-tehničke poslove u šumama sopstvenika na površini od 5.300,00 hektara.

U okviru delatnosti gajenja i zaštite šuma obuhvaćene su i aktivnosti na podizanju novih šuma, prirodnom i veštačkom obnavljanju postojećih šuma, proizvodnji šumskog semena i sadnog materijala, nezi i unapređenju stanja šuma, kao i zaštiti šuma od biljnih bolesti i štetočina, požara i protivpravnog korišćenja. Registrovan je 31 semenski objekat u kojima se vrši sakupljanje semena od 12 vrsta šumskog drveća. Za proteklih 10 godina u ovim objektima je sakupljeno 2.218,00 tona šumskog semena. U Šumskom gazdinstvu Sremska Mitrovica je izgrađen savremeni centar za doradu i skladištenje šumskog semena, opremljen tehnološkom linijom za primenu termoterapije u cilju zaštite semena od gljivičnih obolenja i hladnjačama za dugoročno skladištenje 160 tona semena hrasta lužnjaka.

Republika Srbija je 2008. godine zvanično postala član evropske OECD šeme za promet šumskog reproduktivnog materijala. Zahvaljujući tome, omogućen je izvoz našeg reproduktivnog materijala, u prvom redu semena hrasta lužnjaka, na tržište Evropske Unije.

Rasadnička proizvodnja se odvija u 15 registrovanih rasadnika, čija ukupna površina iznosi 175 hektara i u kojima je u prethodnih 10 godina proizvedeno 10,5 miliona sadnica.

U istom periodu je podignuto 2.283,00 hektara novih šuma, izvršena je prirodna i veštačka obnova postojećih šuma na površini od 16.514,00 hektara i izvršena melioracija degradiranih šuma na površini od 1.164,00 hektara.

Preduče je izvršilo i sanaciju šteta nastalih kao posledica elementarnih nepogoda, šumskog požara na Deliblatskoj peščari 2007. godine i poplava 2010. godine, procenjenih na preko 108

miliona dinara.

Lovstvo i lovni turizam predstavljaju vrlo značajnu komponentu u okviru integralnog gazdovanja šumama i šumskim zemljištem. Na ukupno 109.000,00 hektara šuma i šumskog zemljišta ustanovljeno je 15 lovišta, od čega četiri ograđena na 25.000,00 hektara za intenzivni uzgoj krupne lovne divlači, od kojih se kao najvažnije ističu evropski jelen i divlja svinja. Lovišta pored osnovne namene predstavljaju i objekte za očuvanje i unapređenje najvrednijeg dela genofonda ovih vrsta divlači u Srbiji. Matični fond jelenske divlači iznosi 2.990 grla, što predstavlja 61% fonda Republike. Godišnji odstrel je na nivou od 780 grla ili 75% ostvarenog na republičkom nivou.

U oblasti korišćenja šuma nije prihvaćeno opredelenje za privatizaciju poslova na korišćenju šuma. Usluge na korišćenju šuma se koriste izuzetno i u vrlo ograničenom obimu na poslovima seće i privlačenja šumskih sortimenata. U vreme formiranja, Preduzeće je raspolagalo zastarem mehanizacijom i brojnim radnicima koji nisu bili opremljeni za izvršenje neophodnih radova i proizvodnih planova, usled čega su u velikoj meri korišćene usluge preduzeća za usluge u šumarstvo, čime su značajno uvećavani troškovi proizvodnje i umanjivana efikasnost poslovanja. Na osnovu poslovne politike menadžmenta, što podrazumeva ulaganje preko 450 miliona dinara u modernizaciju mehanizacije, omogućena je nabavka savremenih mašina u oblastima korišćenja šuma, uzgojnih radova i šumske putarske infrastrukture. Na ovaj način je smanjena potreba za uslugama, obezbeđena stabilnost funkcionisanja kompanije i unapredjen kvalitet proizvodnje, što je dovelo do smanjenja troškova i pospešivanja finansijske efikasnosti, odnosno stabilnosti preduzeća.

Odlukom o zadržavanju najvećeg broja sekača, pristupilo se ulaganju u njihovo osposobljavanje u cilju unapređenja kvaliteta rada i bezbednosti na radu. Za navedene potrebe izvršeno je štampanje stručnog priručnika za njihovu obuku, što se projektovalo kroz bolji kvalitet rada, odnosno smanjen broj povreda na terenu. Kruna ovakvog načina razmišljanja i rada su osvojene dve bronzone medalje na Svetskom takmičenju sekača u Zagrebu 2010. godine, na šta smo posebno ponosni.

U proteklih 10 godina u Preduzeću je proizvedeno i isporučeno, pretežno domaćem i lokalnom tržištu oko 5 miliona m³ sertifikovanih šumskih sortimenata, što je značajno doprinelo ekonomskom oporavku i razvoju domaće industrije za preradu drveta. Istovremeno je izrađen i Program otvaranja šuma šumskim kamionskim putevima u dužini od 96 km.

Šumarstvo je privredna grana koja se odvija pod vedrim nebom i sa vrlo teškim uslovima rada, što je uzrok čestim povredama i profesionalnim obolenjima radnika. U cilju smanjenja štetnog uticaja nepovoljnih uslova rada izrađena je Studija procene rizika za svako radno mesto i na osnovu toga su utvrđene sve neophodne mere zaštite. Svi zaposleni su snabdeveni propisanom zaštitnom i radnom opremom.

Poslovna politika u okviru komercijalnog poslovanja Preduzeća usmerena je u pravcu samostalnog finansirnja plasmanom svojih proizvoda i usluga po tržišnim principima i u skladu sa važećim zakonskim propisima i podzakonskim aktima.

Plasman drvnih sortimenata, tehničke oblovine i prostornog drveta tvrdih i mekih lišćara, prvenstveno je orijentisan na domaće tržište i to u najvećoj meri na tržište Vojvodine a manjim delom tržište centralne Srbije. Takođe, manji deo svojih proizvoda plasira i na ino-tržišta zemalja u regionu: Italija, Austrija, Bugarska, Slovenija, Hrvatska, BiH.

Javno preduzeće „Vojvodinašume“ predstavlja i vodeće preduzeće u oblasti upravljanja zaštićenim područjima, koja predstavlja jednu od ključnih odrednica u poslovnoj politici. Preduzeće je upravljač i korisnik 16 zaštićenih područja i korisnik šuma i šumskog zemljišta u

još 7 zaštićenih područja drugih upravljača. Ukupna površina zaštićenih područja Javnog preduzeća iznosi 84.855,00 ha ili 65,7% ukupne površine šuma i šumskog zemljišta. Najznačajnija zaštićena područja predstavljaju specijalni rezervati prirode, kao što su: Gornje podunavlje, Deliblatska peščara, Obedska bara, Koviljsko-petrovaradinski rit i Bagremara. Mnoga zaštićena područja imaju međunarodni značaj i status, kao što su: Značajna staništa ptica (IBA-područja), Značajna vlažna područja (Ramsarska područja), Značajna botanička područja (IPA-područja), a Gornje podunavlje je potencijalni deo UNESCO-vog prekograničnog rezervata biosfere „Mura-Drava-Dunav“.

Finansijska politika se zasniva na stabilnim izvorima finansiranja svih funkcija preduzeća i doslednom sprovođenju finansijske discipline, primeni Zakona o računovodstvu i reviziji i Međunarodnih računovodstvenih standarda. U odnosu na 2003. godinu, poslovna imovina preduzeća porasla je za dve milijarde i tristo miliona dinara, a obaveze svega trista miliona dinara. Preko 87% novostvorene imovine isfinansirano je iz dobiti koje Preduzeće kontinuirano ostvaruje tokom svih proteklih godina. Počev od 2005. godine, posebna pažnja posvećivana je intenzivnom ulaganju u stalnu imovinu, posebno u biološke radove, šumske puteve, savremenu mehanizaciju i opremu, odnosno u povećanje tehničke opremljenosti radnih procesa, što je dovelo do povećanja produktivnosti rada. Stabilnim izvorima finansiranja ova ulaganja su u 2011. dostigla nivo od blizu 300.000.000 dinara, što u odnosu na 2003. godinu sa ostvarenih 50.000.000 dinara, predstavlja povećanje za oko 250.000.000 dinara. Veoma je važno napomenuti da su ove investicije finansirane iz vlastitih sredstava.

Intenzivan rast poslovne imovine praćen je kontinuiranim stručnim analizama kako bi se održala i njena odgovarajuća struktura u čemu se uspelo na najbolji način. Tako dobra kretanja omogućila su da se u Preduzeću čak za četiri puta povećaju rezervisana sredstva za prostu biološku reprodukciju šuma čime je pokazan visok nivo društvene odgovornosti u pogledu pošumljavanja Vojvodine. Danas JP "Vojvodinašume" ostvaruje stabilan finansijski razvoj, rast imovine i kapitala u uslovima nestabilnog ekonomskog okruženja i predstavlja vrlo stabilno i prosperitetno preduzeće koje pruža sigurnost svojim zaposlenima i poslovnim partnerima, a kao takvo je i stabilan razvojni činilac Vojvodine.

U preduzeću posebna pažnja je posvećena razvoju i primeni savremenih tehnologija. U ovoj oblasti uspostavljena je intenzivna i trajna saradnja sa naučnim i obrazovnim institucijama, kao i drugim šumarskim institucijama i preduzećima u zemlji i иностранству. Naročito treba istaći dugoročnu saradnju sa Šumarskim fakultetom, Institutom za nizijsko šumarstvo i životnu sredinu, i Šumarskom školom u Kraljevu u okviru koje se realizuju razvojni programi i projekti u funkciji unapređenja stanja šuma i razvoja šumarstva i preduzeća.

Saradnja se intenzivno odvija i u oblasti usavršavanja stručnjaka Javnog preuzeća u okviru specijalističkih, master i doktorskih studija, kao i obuke i usavršavanja kadrova svih obrazovnih nivoa. Značajnu podršku navedene institucije pružaju i u rešavanju specijalističkih problema, a naročito u oblasti zaštite šuma, planiranja gazdovanja i uvođenja savremenih tehnoloških procesa i postupaka u tekuće gazdovanje šumama.

Stabilna realizacija dugoročnih razvojnih programa i projekata omogućena je obezbeđivanjem neophodnih finansijskih sredstava u okviru Internog fonda za razvoj u koji se izdvaja 1% prihoda od prodaje drveta na domaćem tržištu.

Od svog osnivanja, opredeljeno preduzeća usmereno je u pravcu korišćenju savremenih informacionih i komunikacionih tehnologija radi unapređenja procesa poslovanja i poboljšanja komunikacije među zaposlenima. U primenu je uveden i geografsko-informacioni sistem (GIS) u oblasti planiranja gazdovanja čime je značajno unapređena tehnologija i kvalitet izrade planova

gazdovanja šumama, kao i izrade godišnjih programa poslovanja preduzeća.

Doprinos uvođenju i unapređenju održivog gazdovanja po principu ravnopravnog obezbeđivanja ekonomskih, ekoloških i socijalnih funkcija šuma, ostvaren je primenom međunarodnih FSC standarda održivog gazdovanja šumama. FSC sertifikacija šuma je sprovedena po individualnom modelu, odnosno sertifikacijom su obuhvaćene sve šume kojim gazduje Javno preduzeće. Na ovaj način je domaćoj industriji za preradu drveta obezbeđena sirovina za proizvodnju sertifikovanih proizvoda za nesmetani plasman na evropskom i svetskom tržištu. U 2013. godini završava se prvi petogodišnji ciklus primene ovih standarda, nakon čega će se pokrenuti proces resertifikacije u okviru sledećeg petogodišnjeg ciklusa.

Intenzivno se delovalo na uspostavljanju i razvoju međunarodne saradnje, čiji rezultat predstavlja i realizacija dva projekta u okviru prekogranične saradnje. NATREG projekat „Upravljanje prirodnim dobrima i zaštićenim područjima kao pokretača regionalnih razvojnih mogućnosti“ ostvaren je uz učešće institucija i stručnjaka iz 5 zemalja Srednje i Jugoistočne Evrope i liderском ulogom Zavoda za zaštitu prirode Slovenije. Završna konferencija projekta je održana u Novom Sadu i Deliblatskoj peščari. Projekat „Dunavska mreža zaštićenih područja“ DANUBEPARKS u okviru Programa međunarodne saradnje Srednje i Jugoistočne Evrope koji je sufinansiran od strane Evropske Unije. Projekat je realizovan u saradnji institucija za zaštitu prirode 8 Podunavskih zemalja, sa vodećom ulogom austrijskog Nacionalnog parka Donauauen.

Jedan od najvažnijih principa koji se primenjuje u svim poslovnim segmentima preduzeća predstavlja Društveno odgovorno poslovanje. Navedeni princip se ogleda kroz svakodnevnu brigu o životnoj sredini, zaposlenima, lokalnim zajednicama, deci, invalidima, penzionerima, marginalizovanim društvenim grupama i drugim.

Preduzeće je u proteklih nekoliko godina pokazalo visok stepen socijalne odgovornosti donirajući sredstva u razne humanitarne svrhe kao i donacije za mnoge duge naučne, kulturne, sportske i obrazovne svrhe.

Poslovodstvo i zaposleni u preduzeću su opredeljeni da i u budućnosti istraju na putu daljeg razvoja preduzeća, unapređenja stanja šuma, zaštite prirode, unapređenja i očuvanja fonda divljači, unapređenja znanja i tehnologije rada, poboljšanja uslova rada i standarda zaposlenih, unapređenja društvene odgovornosti i svestrane saradnje sa naučnim i obrazovnim institucijama i svim drugim interesnim grupama. Hvala svima.“

Govor direktorice Marte Takač povodom predstavljanja monografije „Deset godina poslovanja Javnog preduzeća Vojvodinašume“ 23.10.2013.